

تجدید واردات برای حمایت از تولیدکنندگان داخلی به نوع رژیم حمایتی بستگی دارد

افزایش واردات مهم نیست؛ مهم، مدیریت واردات است

اسفندیار امیدبخش

زمانی به حمایت از صنایع بهر دلیلی بیشک لطمات جبران ناپذیری به صنعت کشور وارد کرده ایم. هم اکنون صنایع کشور از حمایت های زیادی برخوردار نیستند که البته نباید هم برخوردار باشند چون به مرحله ای از رشد توانایی های داخلی رسیده اند. برای مثال صنایع منسوجات ایران با استفاده ۵۰۰ میلیون دلاری از صندوق ذخیره ارزی، سطح تکنولوژی خود را ارتقاء داده اند و از وضعیت مطلوبی برخوردارند. اما در باره بقیه صنایع در قالب رژیم حمایتی هیچ گونه یارانه ای به صنایع پرداخت نمی شود. مواردی مانند ارز ارزان قیمت برای صنایع از نظام پولی ما برچیده شده، اما نرخ سود تسهیلات بانکی برای صنایع همچنان متفاوت است. این در حالی است که به هنگام سخن گفتن از رقابت در بازار داخلی باید مشخص کرد که کدام صنعت یا کدام صادرکنندگان به رقابت برخیزد. برای مثال صادرکننده ایرانی منسوجات هرگز مورد تهدید صادرکنندگان اروپایی نیست، زیرا قیمت منسوجات اروپایی بسیار بالاست و توان رقابت را با تولیدات داخلی در بازار ایران ندارند، اما منسوجات ترکیه، جنوب شرق آسیا و چین می توانند در بازار داخلی، برای تولیدات کشورمان تهدیدکننده باشند. در مقابل در عرصه خودرو، تولیدکنندگان اروپایی می توانند به آسانی بازار داخلی ما را قبضه و تولید کنندگان خودرو در ایران را تهدید کنند. به همین دلیل است که نمی توان از یک سیاست کلی برای واردات کشور سخن گفت، بلکه لازم است برای هر بخش از صنعت، سیاست وارداتی مخصوص در قالب نظام تعرفه ای و نظام حمایتی تنظیم کرد. در این صورت می توان درباره بسته سیاست وارداتی اندیشید.

واردات و راهبرد توسعه صنعتی کشور

البته همه این موارد بستگی تام به راهبرد توسعه صنعتی کشور دارد. تجربه شرق آسیا نشان داده است که باید بر اساس استراتژی توسعه صنعتی در آزادسازی به صورت گزینشی عمل کرد و در بی آزادسازی جامع و کلی نبود.

واردات به اقتصاد ملی ما ضربه ای وارد کرده است. در باره برخی اقلام، همچون صنعت مبلمان یا صنعت پوشاک یا کفش و چرم، چند سالی است که تولیدکنندگان داخلی از واردات گله مند هستند و بر این اعتقادند که به دلیل گشوده بودن بازار واردات، این صنایع دچار مشکل شده اند. این مشکل تنها به ایران محدود نمی شود و کشورهای بسیاری در جهان با این مشکل مواجه هستند. البته به دلیل همسایگی با ترکیه و ورود کالاهای چینی این موقعیت برای کشورمان خطیرتر است.

محدود کردن واردات برای حمایت از تولیدکنندگان داخلی تا حدودی معنادار است، اما این حدود به نوع رژیم حمایتی بستگی دارد. طبیعتاً برای کشورهای در حال توسعه، که به سطح قابل قبولی از توسعه در بسیاری از صنایع نرسیده اند، جلوگیری از واردات یا محدود کردن واردات قابل قبول است، اما این امر به رژیم حمایتی منوط است. رژیم های حمایتی، فارغ از ویژگی اختصاصی هر یک، باید واجد دو شرط اساسی باشند: نخست اینکه حمایت تعرفه ای از هر بخش و صنعت باید به دوره "زمانی مشخص" و ابزارهای مشخص محدود شود.

حمایت و افزایش قدرت رقابت

مهم تر، این حمایت باید با هدف افزایش قدرت رقابت آن صنعت در بازارهای جهانی صورت بگیرد. اگر این دو شرط در برقراری رژیم های حمایتی فراهم نباشند، که معمولاً نیز فراهم نمی شوند، سیاست های حمایتی بسیار هزینه بر خواهند بود، صنایع در عمل به این حمایت ها متکی می شوند و از شناخت ظرفیت های واقعی خود بازمی مانند. بنابراین نخواهند توانست در بازارهای جهانی رقابت کنند. به همین دلیل است که اگر استراتژی توسعه صنعتی کشور مشخص باشد و بدانیم از چه صناعی، در چه دوره زمانی و با چه ابزارهایی حمایت کنیم، آن گاه اجرای برنامه های حمایتی از صنایع داخلی در برابر واردات منطقی خواهد بود، اما اگر بدون برنامه و بدون محدودیت

مقوله افزایش واردات در چارچوب هدف ها و برنامه های توسعه کشور امری مذموم و نکوهیده نیست. معمولاً در کشور ما این تلقی وجود دارد که به ازای هر میزان از واردات که بتواند مستقیم یا غیرمستقیم بر تولید اثر منفی بگذارد، بخشی از اشتغال یا تولید ملی از دست می رود، در صورتی که آنچه در این زمینه مهم است، مدیریت تجارت خارجی و مدیریت واردات است که در مقوله کلی تری به نام مدیریت آزادسازی قرار می گیرد.

متأسفانه هر زمانی که درآمدهای نفتی در کشور ما افزایش یافته اثر مستقیمی بر افزایش واردات داشته است. در سال های ۵۲ و ۵۳ نیز به دلیل افزایش قیمت نفت واردات کشور برای جمعیت ۳۵ میلیون نفری در حدود ۲۰ میلیارد دلار بود. در مقابل هرگاه در مضیقه ارزی قرار گرفته ایم واردات کشور کاهش یافته است. درست است که در سال های اخیر، به ویژه طی دو سال گذشته، میزان واردات کشور عمدتاً به دلیل بالا رفتن قیمت نفت، افزایش قابل توجهی یافته و از ۴۰ میلیارد دلار هم فراتر رفته است، اما با توجه به نفت خیز بودن کشور و نقش نفت به عنوان یک منبع اصلی درآمد، باز هم انتظار می رود برای تامین بسیاری از نیازمندی های کشور به واردات، به ویژه در بخش مواد اولیه، واردات متوسل شویم.

محدود کردن واردات و نظام حمایتی

از سوی دیگر باید این مهم را در نظر داشت که ایران در فرآیند پرشتاب توسعه قرار دارد. با نگاهی به ترکیب واردات کشور در می یابیم که ۱۰ تا ۱۲ درصد از واردات ایران را کالاهای مصرفی و مابقی را کالاهای واسطه ای و سرمایه ای تشکیل می دهد و در فرآیند تولید جزء مولفه های اصلی برای توسعه به شمار می رود.

بنابراین از این منظر نمی توان واردات را عامل ضربه زدن به تولید ملی دانست. اظهار نظر در این زمینه باید با دقت بیشتری انجام شود و مصادیق جایگزین واردات باید مورد بررسی قرار گیرد تا مشخص شود که آیا

متاسفانه استراتژی توسعه صنعتی به طور جدی در ایران پیگیری نمی شود. اگر چنین بود رفتارهای اقتصادی و سیاست های ماحرکتی چنین پرفت و خیز نداشت؛ به طوری که اندک زمانی پس از وضع یک سیاست آن را حذف کنیم یا تغییر دهیم. برای مثال تعرفه واردات موبایل به راحتی به چهار درصد کاهش یافت، سپس آن را تا ۶۰ درصد افزایش دادیم. اکنون نیز بار دیگر بحث کاهش این تعرفه مطرح است. چنین رفتارهایی به این دلیل است که هنوز در معرض رقابت های اقتصادی بین المللی قرار نگرفته ایم. چه اگر جز این بود اینچنین حساب نشده تصمیم نمی گرفتیم.

اما در یک مقیاس کلی تر باید به این نکته اشاره کرد که ظرفیت واردات کشور بیش از رقم ۴۰ میلیارد دلار کنونی است. آنچه در زمینه واردات مهم است نخست، ترکیب واردات و سپس مدیریت تجارت خارجی است که باید بر اساس مقررات و سیاست های دولت تعدیل و کنترل شود. نکته اساسی تر دانستن این موضوع است که واردات یا در بستری کلی تر، آزادسازی، با چه هدفی در ایران صورت می گیرد. فی نفسه هدف نیست. معمولاً کشورهای آزادسازی را در چارچوب برنامه های توسعه صادرات خود پیگیری می کنند. برای آزادسازی معمولاً دو وجه یا مجرا وجود دارد: اول، تجارت و سیاست های مرتبط با آن، که واردات عمده ترین آن است و دوم، سرمایه گذاری خارجی.

واردات و جذب سرمایه گذاری خارجی

واقعیت این است که در ایران، گرچه در حوزه واردات، آزادسازی قابل توجهی صورت گرفته است، اما در عرصه سرمایه گذاری خارجی، جذب سرمایه ها متناسب با افزایش واردات نبوده است. علت هم این است که با پول نفت به راحتی می توان هر چه مورد نیاز است را وارد کرد. در دنیا نیز کاری آسان تر از واردات نیست. اما جذب سرمایه گذاری خارجی، کاری دشوار است. ما در سال های اخیر کمترین میزان جذب سرمایه گذاری خارجی را، حتی در مقایسه با کشورهای منطقه، داشته ایم. این در حالی است که قانون جذب سرمایه گذاری ایران، قانون بالنسبه خوبی است. در واقع علت عدم توانایی کشور در جذب سرمایه خارجی بیشتر سیاسی است.

اگر دو اهرم واردات و سرمایه گذاری خارجی به موازات یکدیگر و در بستری کنترل شده پیگیری شوند، قطعاً صادرات کشور توسعه خواهد یافت. سیاست های تعرفه ای تأثیری مستقیم بر مدیریت واردات تجارت خارجی دارند. در سال ۸۴، نظام تعرفه ای ایران چارچوب منسجم و مشخصی داشت و قرار بود به تدریج طی

برنامه های پنج ساله تدوین شده، میزان تعرفه های گمرکی کاهش یابد. اما در سال ۸۵ به دلیل تغییراتی که در دولت رخ داد، چنین نشد و برنامه های گذشته عملاً متوقف گردید. مسئولان کنونی کشور در حوزه اقتصاد، تجارت خارجی و به ویژه وزارت صنایع و معادن تصمیم گرفتند که تعرفه ها را به شکل دیگری سامان بدهند و برای آن روندی افزایشی را در نظر گرفته اند. جدول های تعرفه ایران در سال ۸۵ نشان می دهند بیش از یک هزار و صد ردیف تعرفه ای (قلم کالا)، برخلاف سیاست های سال ۸۴، افزایش تعرفه داشته اند.

واردات و تغییرپذیری نظام تعرفه ای

تصمیم به افزایش تعرفه هم در بخش صنعت و هم در بخش کشاورزی به صورت مشهود اثر می گذارد. در سال ۸۵ متوسط تعرفه های ساده ایران در حدود ۲۶/۵ درصد است که در مقایسه با برخی از کشورهای در حال توسعه رقم بالایی است. این رقم از استانداردهای سازمان جهانی تجارت هم اندکی بالاتر است. البته تعرفه های واردات اقلام صنعتی، پایین تر از میانگین ۲۶/۵ درصد و بخش کشاورزی بالاتر است.

اکثر کشورهای دنیا، در بخش کشاورزی تعرفه های حمایتی دارند. در کنار همین تعرفه های ساده، متوسط و زنی تعرفه های ایران بین ۱۰ تا ۲۲ درصد است.

چون برخی کالاها با تعرفه های بالا وجود دارد ولی از آن اقلام وارد کشور نمی شود. در این میان نکته مهم آن است که نظام تعرفه ای کالاها و وارداتی کشور از نظر سازمان جهانی تجارت، نظام مستقلی است و به هیچ مرجع بین المللی متکی و پاسخگو نیست. به این معنا که ما سالانه یا حتی در دوره های کوتاه تر تعرفه های ایران را تغییر می دهیم.

در ایران، گرچه در حوزه واردات، آزادسازی قابل توجهی صورت گرفته، اما در عرصه سرمایه گذاری خارجی، جذب سرمایه ها متناسب با افزایش واردات نبوده است

این امر یک علامت منفی است که از سوی ایران برای بازرگانان و سرمایه گذاران خارجی ارسال می شود تا نتوانند در مورد بازار ایران به صورت بلندمدت برنامه ریزی کنند، یا به تعبیری اصل قابلیت پیش بینی و شفافیت مورد نظر سازمان جهانی تجارت (WTO) در کشور ما وجود ندارد. طبیعتاً وقتی سرمایه گذار خارجی می خواهد در یک بازار به صورت بلندمدت سرمایه گذاری کند یکی از مولفه ها برای تصمیم گیری او، نظام وارداتی آن کشور است که شامل تعرفه ها و موانع غیر تعرفه ای است. وقتی نظام تعرفه ای را متغیر می کنیم و آن را صرفاً بر اساس مصالح داخلی تنظیم می کنیم، بی آنکه خود را به یک نظام مشخص جهانی متعهد بدانیم، قاعدتاً سرمایه گذاران خارجی رغبتی برای حضور در بازارهای کشور نخواهند داشت، چرا که وضعیت را شفاف نمی یابند. البته تا زمانی که به سازمان جهانی تجارت ملحق نشده ایم و تعرفه مان را تثبیت نکرده ایم، این امر دراز انتظار نیست. نکته مهم این است که حتی الامکان تا زمان الحاق به WTO تعرفه ها برای دوره های بلندمدت مانند سه ساله یا چهارساله تنظیم شوند. این اتفاق هم به شفافیت و قابلیت پیش بینی بازار کمک می کند و هم تمرینی بر آماده سازی دستگاه های اجرایی و تولیدی کشور به هنگام الحاق به سازمان جهانی تجارت است. نظام تعرفه ای در کشور ما علاوه بر حمایت از تولیدکننده داخلی، وظیفه تامین درآمد دولت را نیز برعهده دارد.

مجلس در قانون بودجه سال گذشته، دولت را مکلف کرد که حداقل ۱۳ درصد از هزینه های خود را از محل وصولی های گمرکی تامین کند. این تصمیم پیشاپیش تعرفه های بالایی را به واردات کالاها تحمیل می کند.

چنانچه حرکت به سمتی باشد تا تنها وظیفه حمایتی تعرفه ها مورد توجه باشد و به سوی الزامات سازمان جهانی تجارت حرکت کنیم، باید برنامه ای در پیش گرفت که ارتباط میان تعرفه ها و درآمدهای دولت به حداقل ممکن برسد. همان گونه که در بسیاری از کشورها، نظام مالیاتی قوی، کارکرد تامین درآمد را از نظام تعرفه ای سلب کرده است.

مالیات بر ارزش افزوده که بر تولید داخل و واردات وضع می شود تنها انتقال وظیفه درآمدزایی نظام تعرفه ای به نظام مالیاتی است که سازمان جهانی تجارت هم کاملاً آن را پذیرفته است.

بنابراین بحث مدیریت واردات و تنظیم نظام مدیریت واردات با تعرفه ها اگرچه در مقایسه با سال های گذشته در کشور ما متحول گردیده، و به ویژه با توجه به قانون تجمیع عوارض، بسیاری از عوارض گمرکی تعدیل و

تنظیم شده است، اما هنوز با دستیابی به نظامی شفاف و قابل دفاع فاصله داریم. مهم ترین مشکل هم در این زمینه دستیابی به نظام تعرفه ای تثبیت شده و بلندمدت است.

واردات و ضرورت بازنگری در پارادایم خودکفایی

از سوی دیگر برخی پارادایم هایی که در کشور ماحکم است نیاز به بازنگری دارند. یکی از این مباحث، "خودکفایی" است. به خودکفایی با دورویکرد سیاسی یا اقتصادی می توان مواجه شد رویکرد سیاسی در کشور مانده است؛ به طوری که به استناد همین الزامات سیاسی است که ما برای "خودکفایی" منطق اقتصادی هم فراهم می کنیم. اما اگر این امر صرفاً از منظر اقتصادی مورد توجه قرار گیرد، در کشوری که به سمت خصوصی سازی حرکت می کند و می کوشد مدیریت اقتصاد را به نیروهای بازار واگذار کند، بحث خودکفایی معنادار نیست؛ به ویژه در باره بسیاری از کالاهای صنعتی. گرچه

در مورد برخی از کالاهای کشاورزی، خودکفایی امری منطقی است. در نظام تجارت جهانی هم امروزه با مقوله صنعت و کشاورزی دوگانه برخورد شده است. معمولاً نظام های ایدئولوژیک و کشورهای در تعارض با نظام بین الملل در جهت خودکفایی حرکت می کنند. در این کشورها دولت به عنوان متولی، مدیریت اقتصاد همه عرصه ها از جمله مدیریت واردات و تنظیم رابطه میان واردات و تولید داخل را برعهده دارد.

در چنین شرایطی دولت ها، تولید کالاهای حساس و استراتژیک را برعهده می گیرند تا اگر تعارضات شان با دنیا گسترده تر شد و دسترسی شان به این کالاها در معرض خطر قرار گرفت، خود بتوانند آن ها را تولید کنند. در مورد کالایی مانند گندم هم خودکفایی، موضوعی متداول و پذیرفته شده است؛ حتی اگر غیراقتصادی هم باشد. البته برخی کشورها در مورد چنین کالاهایی هم خودکفایی را قبول ندارند، اما در مورد کشوری مثل ایران

که غذای بخش بزرگی از جامعه هنوز متکی به گندم و نان است، این کار توجیه پذیر است. ولی اگر خودکفایی به عنوان سیاست غالب در همه عرصه ها دنبال شود، سیاستی شکست خورده است؛ چون بر مبنای منطق هزینه-فایده قابل دفاع نیست. تجربه کشورهایی مثل هند و آمریکای لاتین نیز نشان داده است که سیاست جایگزینی واردات عملاً از اواخر دهه ۸۰ از ادبیات اقتصادی جهان و سیاست های رسمی کشورها حذف شده است.

اگر ما تا حدودی توانسته ایم سیاست خودکفایی را در برخی از عرصه ها دنبال کنیم به این دلیل است که هنوز منابع اصلی اقتصادی در اختیار دولت است و بخش خصوصی مدیریت اقتصاد را برعهده ندارد.

بنابراین به محض آنکه نیروهای بازار جایگزین دولت بشوند، سیاست خودکفایی به سیاست تجارت آزاد تبدیل می شود. ●

جدول واردات برخی از کشورهای جهان به تفکیک مناطق (۲۰۰۵-۱۹۹۵)

۲۰۰۵	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	آمریکای شمالی
۳۱۹۶۸۶	۲۷۸۷۸۵	۲۴۵۰۲۱	۲۲۷۴۹۹	۲۲۷۲۹۱	۲۲۳۷۸۶	۲۲۰۱۸۳	۲۰۶۰۶۶	۲۰۰۸۷۳	۱۷۵۱۵۸	۱۶۸۲۳۶	کانادا
۳۳۱۶۷۰	۲۰۶۰۶۰	۱۷۸۵۰۳	۱۷۶۶۰۷	۱۷۶۱۸۵	۱۸۱۷۰۲	۱۴۶۰۸۴	۱۳۰۹۴۸	۱۱۴۸۴۶	۹۳۶۷۴	۷۵۸۵۸	مکزیک
-	-	-	-	-	-	-	۹۴۳۲۵۳	۸۹۰۲۰	۸۲۰۲۵	۷۷۰۸۵۲	ایالات متحده آمریکا
۲۹۷۶۰۰	۲۳۲۷۰۰	۱۸۹۷۰۰	۱۷۹۵۰۰	۲۰۴۲۰۰	۲۰۶۳۰۰	۱۸۶۵۰۰	۲۱۵۶۰۰	۲۱۳۳۰۰	۱۸۳۳۰۰	۱۷۶۹۰۰	آمریکای جنوبی و مرکزی
۲۸۶۹۲	۲۲۲۴۵	۱۲۸۲۴	۸۹۹۰	۲۰۲۲۰	۲۵۱۵۴	۲۵۵۰۸	۳۱۶۰۴	۳۰۴۵۰	۲۳۷۶۲	۲۰۱۲۲	آرژانتین
۲۴۲۴۹	۱۶۸۲۸	۹۲۵۶	۱۲۶۴۳	۱۸۳۲۳	۱۶۲۱۳	۱۴۰۶۴	۱۵۸۱۷	۱۴۶۰۶	۹۸۰	۱۲۴۴۹	ونزوئلا
۷۷۵۸۵	۶۶۴۲۳	۵۰۸۴۵	۴۹۷۱۶	۵۸۶۴۰	۵۹۰۵۳	۵۱۹۰۹	۶۱۱۳۵	۶۳۳۹۱	۵۶۷۹۲	۵۴۱۳۷	برزیل
۳۲۵۴۲	۲۴۸۷۱	۱۹۳۸۱	۱۷۰۹۱	۱۷۴۲۹	۱۸۵۰۷	۱۵۹۸۱	۱۹۸۰۰	۲۰۸۲۲	۱۹۱۹۹	۱۵۹۰۰	شیلی
۷۱۲۵	۵۲۸۶	۴۶۴۴	۴۱۲۹	۴۸۳۹	۴۸۴۳	۳۳۶۵	۴۱۹۷	۳۹۸۷	۳۳۰۵	۲۸۲۵	کوبا
۳۶۲۰	۳۰۵۰	۲۶۰۶	۲۲۶۸	۲۸۲۶	۲۸۶۲	۱۷۴۵	۲۰۶۲	۲۰۸۳	۳۵۱۹	۱۸۴۱	نیکاراگوئه
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	اروپا
۱۲۶۱۷۹	۱۱۹۹۰۵	۹۹۵۳۲	۷۸۲۹۹	۷۴۶۳۳	۷۳۳۹۵	۷۱۳۱۹	۶۹۵۰۴	۶۵۷۳۹	۶۸۵۰۵	۶۶۳۲۷	اتریش
-	-	-	-	-	-	-	۱۶۸۹۹۵	۱۶۱۹۳۰	۱۶۷۹۱۴	۱۶۴۹۳۴	بلژیک
۷۶۰۱۸	۶۸۱۵۷	۵۷۴۲۹	۵۰۳۲۰	۴۵۳۲۲	۴۵۵۵۸	۴۵۷۵۳	۴۶۸۷۳	۴۴۹۰۲	۴۵۲۹۱	۴۵۹۲۹	دانمارک
۵۸۹۹۹	۵۱۴۴۳	۴۲۵۱۳	۳۳۲۱۸	۳۳۶۳۹	۳۴۴۴۳	۳۲۱۱۴	۳۲۶۰۰	۳۱۶۱۱	۳۱۴۲۲	۲۹۴۷۰	فنلاند
۴۹۷۸۵۲	۴۷۰۹۴۵	۳۹۸۸۴۰	۳۳۹۲۶۲	۳۲۸۶۰۸	۳۲۸۹۴۴	۳۱۵۷۴۳	۳۰۷۷۷۱	۲۸۵۰۲۷	۲۹۴۵۶۰	۲۸۹۳۹۱	فرانسه
۷۳۸۰۲	۷۱۵۷۲۲	۶۰۴۶۱۲	۳۹۰۲۸۳	۴۸۶۱۱۹	۴۹۷۲۰۴	۴۷۲۰۳۸	۴۷۱۴۷۴	۴۴۵۷۳۱	۴۵۹۰۹۸	۴۶۳۸۷۲	آلمان
۵۳۶۶۵	۵۳۷۶۰	۴۴۸۵۲	۳۱۵۷۰	۲۸۴۱۹	۳۳۴۸۰	۳۰۵۲۸	۳۰۲۹۳	۲۶۹۱۹	۲۸۲۳۸	۲۵۸۹۸	یونان
۶۸۰۰۷	۶۱۸۱۴	۵۲۸۸۶	۵۲۳۹۹	۵۰۵۵۶	۵۱۰۴۲	۴۶۷۶۸	۴۳۱۹۱	۳۷۷۴۸	۳۴۳۲۰	۳۳۳۴۰	ایرلند
۳۷۹۷۲	۳۵۵۳۰۱	۲۹۷۵۱۹	۲۴۷۰۱۵	۲۳۶۲۲۰	۲۲۸۷۶۰	۲۲۰۶۳۳	۲۱۸۴۶۵	۲۱۰۱۳۲	۲۰۸۲۶۳	۲۰۵۹۹۰	ایتالیا
۳۵۹۰۵۵	۳۱۹۶۶۹	۲۶۴۷۰۴	۲۱۹۲۶۵	۲۰۸۶۲۸	۲۱۸۲۷۰	۲۰۶۱۵۸	۱۹۵۴۳۹	۱۹۰۷۳۱	۱۹۰۹۲۳	۱۸۵۲۳۲	هلند
۵۵۴۹۵	۴۸۳۲۴	۴۰۰۵۵	۳۴۸۷۳	۳۳۶۵۵	۳۳۲۹۲	۳۴۱۷۳	۳۳۷۷۸	۳۵۷۰۸	۳۵۶۱۵	۳۲۹۶۸	نروژ
۶۱۱۲۶	۵۴۴۸۸	۴۷۲۰۰	۴۰۱۵۶	۳۹۴۹۰	۳۹۹۵۳	۳۹۹۷۳	۳۸۳۳۵	۳۵۰۵۵	۳۵۲۰۲	۳۳۶۱۰	پرتغال
۲۷۸۸۲۵	۲۵۸۳۳۱	۲۰۸۶۰۲	۱۶۵۱۰۵	۱۵۴۶۵۰	۱۵۴۱۴۵	۱۳۵۳۴۳	۱۳۶۶۶۲	۱۱۵۶۷۰	۱۲۱۲۳۱	۱۱۳۵۳۷	اسپانیا
۱۱۱۳۳۸	۱۰۰۳۳۳	۸۳۵۴۰	۶۶۹۵۵	۶۳۲۰۰	۷۲۸۸۱	۶۸۵۷۹	۶۸۳۰۳	۶۵۵۹۶	۶۶۹۳۰	۶۵۰۳۶	سوئد
۱۲۶۵۲۴	۱۱۵۷۹۹	۱۰۰۲۳۹	۸۷۱۸۹	۸۴۱۰۲	۸۲۵۲۱	۷۹۸۵۷	۸۰۰۹۴	۷۵۹۶۰	۷۸۲۳۴	۸۰۱۵۲	سوئیس

۱۱۶۵۵۳	۹۷۵۴۰	۶۹۳۴۰	۵۱۵۵۴	۴۱۳۹۹	۵۴۵۰۳	۴۰۶۷۱	۴۵۹۲۱	۴۸۵۵۹	۴۳۴۲۷	۳۵۷۰۹	ترکیه
۵۱۰۲۳۷	۳۷۰۶۳۳	۳۹۱۹۶۴	۳۴۴۳۱۷	۳۳۳۰۰۲	۳۳۳۷۸۱	۳۳۴۸۹۳	۳۲۱۳۳۱	۳۰۷۵۱۸	۲۸۱۳۳۲	۲۶۷۲۵۰	انگلستان
۲۱۵۶۰	۱۷۲۹۸۰	۱۳۲۳۸۰	۱۰۳۳۶۰	۹۴۴۴۰	۸۱۵۵۵	۷۰۵۷۰	۹۵۴۶۰	۱۱۴۴۰۵	۱۰۸۷۲۰	۹۳۸۲۰	آسیای میانه
۱۶۶۹۹	۱۶۴۹۱	۱۱۵۵۸	۹۰۹۲	۸۳۸۶	۸۶۴۶	۶۶۷۴	۸۵۴۹	۸۶۸۹	۶۹۳۹	۵۵۶۴	بلاروس
۱۷۲۵۳	۱۲۷۸۱	۸۴۰۹	۶۵۸۴	۶۴۴۶	۵۰۴۰	۳۶۵۵	۴۳۱۴	۳۳۰۱	۴۴۴۱	۳۸۰۷	قزاقستان
۱۴۵۳۰۳	۹۷۳۸۲	۷۶۰۷۰	۶۰۹۶۶	۵۲۷۶۴	۴۴۵۵۹	۳۹۵۲۷	۵۸۰۱۵	۷۳۶۱۵	۶۸۸۳۰	۶۰۹۶۵	روسیه
۳۵۸۱	۳۳۲۰	۲۵۱۲	۲۱۲۰	۲۲۵۰	۱۷۸۶	۱۴۷۸	۹۸۰	۱۳۳۰	۱۳۱۵	۱۳۶۵	ترکمنستان
۳۶۱۴۱	۲۸۹۹۶	۲۳۰۲۰	۱۶۹۷۷	۱۵۷۷۵	۱۳۹۵۶	۱۱۸۴۶	۱۴۶۷۶	۱۷۱۲۸	۱۷۶۰۳	۱۵۴۸۴	اوکراین
۳۶۶۶	۳۳۹۲	۲۶۶۲	۲۴۲۵	۲۸۱۴	۲۶۹۷	۳۱۱۰	۳۳۹۰	۴۱۸۵	۴۷۱۰	۳۷۵۰	ازبکستان
۳۳۹۳۰۰	۳۱۰۲۰۰	۱۶۳۱۰۰	۱۳۶۰۰۰	۱۳۴۳۰۰	۱۲۹۴۰۰	۱۲۸۲۰۰	۱۳۳۹۰۰	۱۳۳۴۰۰	۱۲۵۶۰۰	۱۲۶۷۰۰	آفریقا
۲۰۳۵۷	۱۸۱۶۹	۱۳۳۸۰	۱۱۶۹۹	۹۹۴۰	۹۱۷۱	۹۱۶۲	۹۴۰۰	۸۶۸۱	۹۰۹۰	۱۰۱۰۰	الجزیره
۱۵۱	۱۴۷	۱۱۸	۱۲۰	۱۰۷	۱۱۷	۱۳۱	۱۴۶	۱۴۱	۱۴۱	۱۷۵	آفریقای مرکزی
۱۹۸۱۹	۱۲۸۶۵	۱۰۲۹۳	۱۲۵۵۲	۱۲۷۵۶	۱۴۰۱۰	۱۶۰۲۲	۱۶۱۶۶	۱۳۳۱۱	۱۳۰۲۸	۱۱۷۶۰	مصر
۷۰۰۰	۶۳۳۶	۴۳۳۰	۴۲۹۶	۴۳۹۷	۳۳۳۲	۴۱۵۸	۵۶۶۶	۶۱۳۳	۵۸۷۳	۵۳۹۲	لیبی
۲۰۳۳۲	۱۷۸۲۲	۱۴۳۵۰	۱۱۸۶۴	۱۱۰۳۸	۱۱۵۳۴	۹۹۲۵	۱۰۳۹۰	۹۵۳۵	۹۷۰۴	۱۰۰۳۳	مراکش
۱۷۲۶۵	۱۴۱۶۴	۱۰۸۵۳	۷۵۴۷	۱۱۵۸۶	۸۷۲۱	۸۵۸۱	۹۲۱۱	۹۵۰۱	۶۴۳۸	۸۳۲۲	نیجریه
۶۳۴۰۴	۵۵۳۱۰	۳۹۷۴۸	۲۹۲۶۷	۲۸۲۴۸	۲۹۶۹۵	۲۶۶۹۶	۲۹۳۴۲	۳۳۹۹۸	۳۰۱۸۲	۳۰۵۴۶	آفریقای جنوبی
۳۳۱۰۰	۳۷۵۷۰۰	۲۱۰۲۰۰	۱۸۴۳۰۰	۱۷۵۱۰۰	۱۶۴۳۰۰	۱۴۷۵۰۰	۱۴۹۰۰۰	۱۵۰۲۰۰	۱۴۶۷۰۰	۱۳۳۵۰۰	خاورمیانه
۷۳۰	۶۴۸۵	۵۶۵۷	۵۰۱۳	۴۳۰۶	۴۳۳۳	۳۶۹۸	۳۵۶۶	۴۰۳۶	۴۳۷۳	۳۷۱۶	بحرین
۳۵۸۵۹	۳۱۹۷۶	۳۴۷۹۸	۲۰۶۱۷	۱۶۷۰۹	۱۲۸۹۸	۱۲۳۳۴	۱۴۳۳۳	۱۴۱۹۶	۱۶۲۷۴	۱۳۸۸۲	جمهوری اسلامی ایران
۳۳۳۰	۲۱۳۰۲	۹۹۳۴	۹۸۱۷	۱۳۱۲۰	۱۳۲۸۴	۶۹۰۰	۴۴۰۰	۴۰۰۰	۹۵۰	۶۶۵	عراق
۳۷۱۴۲	۳۲۸۶۴	۳۶۳۰۳	۳۵۵۱۷	۳۵۴۴۹	۳۷۶۶۶	۳۳۱۶۶	۲۹۳۴۲	۳۰۷۸۱	۳۱۶۲۰	۲۹۵۷۸	اسرائیل
۱۰۵۰۶	۸۱۲۸	۵۷۴۳	۵۰۷۶	۴۸۷۱	۴۵۹۷	۴۷۱۷	۳۸۲۸	۴۱۰۲	۴۲۹۳	۳۶۹۷	اردن
۱۶۲۷۵	۱۲۶۳۱	۱۰۹۸۷	۹۰۰۱	۷۸۶۹	۷۱۵۷	۷۶۱۷	۳۶۱۹	۸۲۴۶	۸۳۷۳	۷۷۹۰	کویت
۹۶۳۳	۹۶۰۹	۷۳۱۵	۶۵۶۰	۷۳۸۰	۶۳۳۰	۶۲۰۷	۷۰۷۰	۷۲۶۴	۷۵۷۵	۷۲۷۸	لبنان
۸۹۷۱	۸۷۹۶	۶۸۰۱	۶۲۹۶	۵۹۳۳	۵۱۳۱	۴۸۰۱	۵۸۵۶	۵۱۹۱	۴۷۲۸	۴۳۷۹	عمان
۱۰۰۶۱	۶۰۰۵	۴۸۹۷	۴۰۵۲	۳۷۵۸	۳۲۵۲	۳۵۰۰	۳۴۰۹	۳۳۳۲	۲۸۶۸	۳۳۹۸	قطر
۵۹۴۰۹	۴۴۳۴۴	۳۶۹۱۵	۳۲۲۹۳	۳۱۲۳۳	۳۰۳۳۸	۲۸۰۱۱	۳۰۰۱۳	۲۸۷۳۳	۲۷۷۴۴	۲۸۰۹۱	عربستان سعودی
۸۱۰۶	۷۰۴۹	۵۱۱۱	۴۴۸۱	۴۷۵۲	۳۸۱۵	۳۸۳۲	۳۸۸۵	۴۰۳۸	۵۳۸۰	۴۷۰۹	سوریه
۸۰۷۴۴	۷۲۰۸۲	۵۲۰۷۴	۴۲۶۵۲	۳۷۳۹۳	۳۵۰۰۹	۳۱۷۳۱	۳۳۵۸۸	۳۴۱۰۷	۳۰۵۶۳	۳۳۷۷۸	امارات متحده عربی
۴۲۶۰	۳۹۸۶	۳۶۷۵	۳۹۲۱	۳۲۶۶	۳۲۳۴	۳۰۰۸	۲۱۶۷	۲۰۱۴	۲۰۳۸	۱۵۸۲	یمن
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	آسیا و اقیانوسیه
۳۲۰۰	۳۷۰۰	۳۳۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰	۵۵۰	۴۱۱	۳۷۳	۴۳۶	۵۰۰	۳۶۸	افغانستان
۱۲۵۲۸۰	۱۰۹۳۸۴	۸۹۰۸۴	۷۲۶۹۰	۶۳۸۸۸	۷۱۵۲۹	۶۹۱۵۸	۶۶۴۳۰	۶۵۸۹۲	۶۵۴۳۷	۶۱۲۸۳	استرالیا
۱۲۸۱۹	۱۲۰۳۳	۱۰۴۳۴	۸۵۹۲	۹۰۱۸	۸۸۸۳	۸۳۳۱	۷۴۹۵	۷۲۶۳	۷۰۳۳	۶۶۹۴	بنگلادش
۱۴۰۰	۱۴۳۲	۱۳۳۷	۱۵۵۶	۱۱۵۹	۱۱۰۷	۱۳۴۲	۱۵۵۲	۲۲۰۳	۲۴۹۴	۲۰۹۱	برونئی
۶۶۰۰۰۲	۵۶۱۳۳۹	۴۱۲۷۶۰	۳۹۵۱۷۰	۳۴۳۵۵۳	۲۲۵۰۹۴	۱۶۵۶۹۹	۱۴۰۳۳۷	۱۴۳۳۷۰	۱۲۸۸۱۳	۱۳۲۰۸۴	چین
۳۰۰۱۶۰	۲۷۲۸۹۳	۲۳۳۴۴۹	۲۰۷۹۶۹	۲۰۲۰۰۸	۲۱۴۰۴۲	۱۸۰۷۱۱	۱۸۶۷۵۹	۲۱۳۳۹۷	۲۰۰۲۸۴	۱۹۶۰۷۲	هنگ کنگ و چین
۱۳۴۸۳۱	۹۷۳۳۱	۷۱۳۷۸	۵۶۵۱۷	۵۰۳۹۲	۵۱۵۳۳	۴۶۹۷۹	۴۲۹۸۰	۴۱۴۳۲	۳۷۹۴۲	۳۳۷۰۷	هند
۶۹۴۹۸	۵۴۸۱۷	۴۲۳۴۶	۳۸۳۴۰	۳۷۵۳۴	۳۳۵۹۵	۳۳۳۲۱	۳۵۲۸۰	۵۱۳۰۴	۴۲۹۲۹	۴۰۶۳۰	اندونزی
۵۱۹۴۲۲	۴۵۴۵۴۲	۳۸۴۹۳۰	۳۳۷۱۹۴	۳۳۹۰۸۹	۳۳۹۵۱۱	۳۰۹۹۹۵	۲۸۰۴۸۴	۳۳۸۷۵۴	۳۳۹۱۵۲	۳۳۵۸۸۲	ژاپن
۲۶۱۳۳۸	۲۳۴۴۶۳	۱۷۸۸۱۷	۱۵۲۱۲۶	۱۴۱۰۹۸	۱۶۰۴۸۱	۱۱۹۷۵۲	۹۳۲۸۲	۱۴۴۶۱۶	۱۵۰۳۳۹	۱۳۵۱۱۹	کره
۳۹۱۳	۳۴۷۸	۳۷۵۵	۲۵۳۰	۲۳۸۶	۲۲۵۵	۲۰۴۰	۱۹۵۵	۲۰۸۲	۲۰۰۰	۲۰۴۲	چین موکائو
۱۱۴۶۰۲	۱۰۵۲۸۳	۸۳۰۰	۷۹۸۶۹	۷۳۸۶۶	۸۱۹۶۳	۶۴۹۶۶	۵۸۳۱۹	۷۹۰۳۰	۷۸۴۱۸	۷۷۶۹۱	مالزی
۳۶۳۳۹	۳۳۱۹۵	۱۸۵۵۹	۱۵۰۴۷	۱۳۳۰۸	۱۳۹۰۶	۱۴۲۹۹	۱۳۴۹۵	۱۴۵۱۹	۱۴۷۲۳	۱۳۹۵۷	نیوزلند
۲۵۳۳۱	۱۷۹۴۹	۱۳۰۳۸	۱۱۳۳۳	۱۰۱۹۱	۱۰۸۶۴	۱۰۲۰۷	۹۳۳۰	۱۱۶۵۰	۱۳۱۸۹	۱۱۵۱۵	پاکستان
۴۲۴۱۸	۴۴۰۴۹	۴۰۴۷۰	۳۹۲۳۶	۳۴۹۲۱	۳۷۰۳۷	۳۲۵۶۸	۳۱۴۹۶	۳۸۶۲۲	۳۴۱۲۶	۲۸۳۴۱	فیلیپین
۲۰۰۰۴۷	۱۷۳۵۵	۱۴۶۲۱۸	۱۱۶۴۴۱	۱۱۶۰۰۰	۱۳۵۴۵	۱۱۱۰۶۰	۱۰۱۷۳۲	۱۳۳۳۳۷	۱۳۱۳۳۸	۱۴۴۵۰۷	سنگاپور
۱۸۲۵۶۹	۱۶۹۳۳۲	۱۲۸۱۳۰	۱۱۳۳۳۱	۱۰۷۹۴۴	۱۴۰۶۴۲	۱۱۱۴۴۹	۱۰۵۴۴۲	۱۱۴۴۴۶	۱۰۴۰۷۹	۱۰۳۵۵۸	چین تایپه
۱۱۸۱۹۱	۹۴۴۱۰	۷۵۸۲۴	۶۶۶۴۵	۶۱۹۶۲	۶۱۹۳۴	۵۰۳۳۲	۴۲۹۷۱	۶۲۸۵۴	۷۲۳۳۲	۷۰۷۸۶	تایلند
۳۶۴۷۶	۳۱۰۹۱	۲۳۸۶۳	۱۹۰۰۰	۱۶۲۱۸	۱۵۶۳۸	۱۱۷۳۲	۱۱۵۰۰	۱۱۵۹۲	۱۱۱۴۴	۸۱۵۵	ویتنام